

Alle Indkomne Forslag - sorteret på indsendelsestidspunkt

ID / Titel				
Formidlingshytter i Nationalparken.				
Indsendt: 17-09-2014	Formål	styrke forskning, undervisning, formidling og naturvejledning		
	Uddybning	Per og jeg synes det vil være formålstjenligt at have formidlingshytter i Lodbjerg v/shelterpladsen - i Bøgstedrende v/åen og endelig v/Norsø (badepladsen). Der kan også tænkes andre steder i Nationalparken. Formålet er at kunne komme i læ for dårligt vejr, så man kan trække indenfor i en sådan hytte hvor der også kunne være en bålplads og med siderne beklædt delvis, så man er afskærmet. Det vil betyde, at man ikke vil være så afhængig af vejret og alle der er i området kan i øvrigt bruge det til diverse formål.		
	Mål	1)at de bliver gennemført etapevis - fx. i 2015 den første hytte og i 2016 den næste og så den 3. i 2017.		
	Effekt	At flere vil tage ud i netop de områder og arrangere aktiviteter og formidle derfra. Det vil måske også appellere til børnefamilier og ældre medborgere, der kan være sikre på et sted, hvor de kan komme under tag for dårligt vejr.		
	Konsekvens	Så vil der være færre publikumsfaciliteter og formidlingssteder.		
	Forudsætninger	Man kan indvende, at en hytte med bålplads/mulighed kan være risikabel.Så må man lave dem uden denne mulighed. Det er ikke det afgørende for os.		
	Eget bidrag	Det kunne være med at forsøge at skaffe penge, såfremt Naturstyrelsen og Nationalpark Thy ikke går sammen og finansierer forslaget. Det kunne være lokale Pengeinstitutter, Thisted Forsikring, lokale Rotary-loger mv.		
	Partnere			
	Pris (kr)	Det har vi endnu ikke undersøgt. Men vil følge op		
	Tilgodese formål			
	Navn		Kontakt	
INDSENDT AF:	Ole Steen Larsen og Per Kiel Andersen (Privatperson)		Ole Steen Larsen	
Daginstitutionsbørnene ud i Nationalparken				
Indsendt: 18-09-2014	Formål	styrke forskning, undervisning, formidling og naturvejledning		
	Uddybning	Jeg vil gerne, at Nationalpark Thy gennem et projektforsøg er med til at sætte daginstitutionerne i Thisted kommune i focus, således at man får givet børnene adgang til naturoplevelser og formidling. Der skal ske en opkvalificering af personalet, således at daginstitutionerne selv efter projektforsøget kan stå for undervisning og vejledning af børnene og selv har kendskab til naturværdierne i Nationalparken.Der skal nedsættes en projektgruppe med repræsentanter fra daginstitutionerne, områdelederne, frivillige og fra Nationalpark Thy. Jeg vil selv være til rådighed for en sådan gruppe, og også gøre forarbejdet med at sammensætte gruppen.		
	Mål	1) Projektgruppen bliver oprettet 2) Projektgruppen leverer et bæredygtigt projekt til afprøvning (evt. et eller flere undervisningsforløb). 3) Kunne munde ud i en naturskole for børnehaverne.		
	Effekt	At børn og personale får et stort læringsrum med mangfoldige aktivitetsmuligheder og indblik i naturens værdier og gang		
	Konsekvens	Børnene og personalet vil gå glip af enestående muligheder i deres nærmiljø.		
	Forudsætninger	Det vil nok først og fremmest være økonomien. I forhold til kurser/formidling, der vil være udgifter til.		
	Eget bidrag	Jeg kan bidrage med min viden, erfaring og arbejdskraft og deltagelse i arbejdsgruppen (projektgruppen). Jeg vil tilbyde at være tovholder, hvis det ønskes.		
	Partnere	Nærliggende partnere er jo Thisted kommune. Jeg har forelagt ideen for de 3 områdeledere, der er med på ideen, og de vil gerne deltage (en). Gruppen skulle herudover bestå af en repr. fra NPT, pædagoger fra børnehaverne, evt. et par frivillige og undertegnede.		
	Pris (kr)	Jeg foreslår, at der udarbejdes en projektbeskrive		
	Tilgodese formål			
	Navn		Kontakt	
INDSENDT AF:	Ole Steen Larsen (Privatperson)		samme	
Nat på og ved Lodbjerg fyr				

knning, undervisning, formidling og naturvejledning

ysende at et fyr skal opleves ved aften-nattetide. Og den formidling der kan ske under disse specielle vil blive levendegjort på en uforglemmelig måde.

ommer voksne, børnefamilier i et antal så det er anstregelserne værd
midling der skal ske lever op til Nationalparkens formål

ne får en helt speciel oplevelse med hjem
eret at Nationalparken osse er der ved nattetide
relevante emner "frem i lyset" : strandinger, fuglefald, natteravnen, det at sejle efter fyrtårnes lys, stjernehimlen,

være en oplevelse fattigere

n, frivilliges indsats, at der kan reklameres tilstrækkeligt for aftenen, vejret, at der findes eksperter der er interesserede i ideen om naformidling,

sionelt, frivilligt arbejde

llige, Biologisk forening Nordvestjylland, Nationalparken, Naturstyrelsen, div. eksperter,

50.000kr efter niveaue for aftenen/natten

		Kontakt		

örøge den biologiske mangfoldighed

Naturens Besøgsvenner er et godt aktiv for Nationalparken og synes der er potentiale til at udvikle det fagligt og med hensyn til involvering af flere interesserede borgere. Det vil give
or at sikre mangfoldigheden af planteforekomster - evt. hyppigere besøg til disse.

åltal vil naturligvis om der ville komme flere besøgsvenner.
vil man efter en planperiode (4 år) kunne se resultater af indsatsen.

omme mere rundt i Nationalparken alt afhængig af trusselbilledet og dermed sikre arternes beståen.

d at nogle arter vil forgå.

elbart ikke komme på nogen.

elpe med at udbrede ordningen blandt BFN og de frivillige nationalparkværter og andre interesserede.

gaer i Naturens Besøgsvenner.

rt vil det ikke koste noget udover ressourcer til koordinering af yderligere aktiviteter samt indkøring af nye besøgsvenner.

		Kontakt		

ghederne for friluftsliv og særlige naturoplevelser

pstil ved Hjørdalvej, vil være godt, da det er tæt på Thisted By. En anden sti ved Thagaards Plantage, da plantages er så spændende at alle bør have adgang til den.

gende.

ndicappede kommer ud i Nationalparken.

der et tilbud til handicappede.

ikke de handicappede benytter de tilbud, der allerede er i Nationalparken.

foreninger.				
		Kontakt		
gen		Bodil Gyldenkerne		
ghederne for friluftsliv og særlige naturoplevelser				
n for Nationalpark Thy var der i bilag 16. forslag om "Fiskeri i Nationalpark Thy". Forslagstilleren ser gerne at der også i den kommende NPplan indgår et forslag om øgede muligheder eri i Nationalparkens søer. Herunder muligheder for sejllads med robåd og evt, flydering i Vandet Sø.				
t. kunne se et øget salg af dagkort, hvis det bliver måden at regulere fiskeriet på.				
og turister vil lystfiskeri i Nationalparken være endog meget attraktiv. Både børnefamilien og den mere "nørdede" vil kunne få store oplevelser her.				
e bør nok afvente en afklaring omkring reglerne for sejllads på Vandet Sø.				
kræver indgåelse af frivillige aftaler med berørte lodsejere om sejllads, fiskeri og adgang.				
lå at der nedsættes en arbejdsgruppe med deltagelse af alle lodsejere, Nationalparken, Naturstyrelsen, Fiskeriforeningen for Vester Vandet Sø, Thisted Kommune, Friluftsrådet, Thylands foreningen m.fl.				
ppen bør tage udgangspunkt i, at øget lystfiskeri bør ske på en måde, så der findes en balance mellem områdets benyttelse og beskyttels. Ligeledes skal fiskeriet ske på en bæredygtig erse fredninger og beskyttelsestiltag skal selvfølgelig respekteres.				
ppen kunne blandt andet drøfte, om der fortsat skal være erhvervsfiskeri på Vandet Sø?, hvor mange joller kan søen bære?, udlejningspolitik, fiskeregler, investering, drift og priser.				
		Kontakt		
		Mads Kjærgaard		
ørøge den biologiske mangfoldighed				
en restaurering af det lille vandløb Bøgsted Rende. Vandløbet har sit udspring ved Torup Hul, som det afvander. Herfra løber Bøgsted rende mod vest indtil den udløber i Vesterhavet. Et a. 3,7 km.. Hele vandløbet ligger indenfor Nationalpark Thys grænser.				
e stykke af Bøgsted Rende inden den løber i havet, er et meget besøgt udflugtsmål. Vi finder det ærgeligt, at det lille vandløb her er skæmmet af et stort indhold af okker, hvilket giver de nærmeste omgivelser en kedelig brun farve. Derudover umuliggør en så stor koncentration af okker, alt liv for fisk og smådyr.				
ammer fra nogle drængrofter i skoven, der er gravet så dybe at jernholdige jordlag er frilagt og iltet, hvorved okkeren frigives.				
at de foururenende grøfter der har udløb i Bøgsted Rende, lukkes og at faunaspærringerne i form af stejle styrt erstattes af stryg lavet af sten og grus.				
get gennemføres, vil det uden tvivl resultere i et langt rigere plante- og dyreliv i den yderste del af Bøgsted Rende. Også i et omfang der vil kunne måles ved forholdsvis enkle optællinger.				
il koste penge. Dels i form af direkte gravearbejde + lidt grus og sten. Men også i form af evt. driftstab på mere vandlidende arealer i skoven.				

kan kun gennemføres i samarbejde med de berørte lodsejere (Naturstyresen).				
		Kontakt		
		Mads Kjærgaard		
ghederne for friluftsliv og særlige naturoplevelser				
ave mulighed for at køre ganghæmmede ud til Nationalparken fra Fayes Alle eller fra Nebelstenen				
flere mennesker, der kan opleve roen og idyllen i kanten af Nationalparken				
gangskort på kontoret evt.				
bom bliver låst op				
		Kontakt		
styrke kulturhistorien				
este nabo til Tvorup Kirkeruin kan vi se, at der er mange besøgende på ruinen.				
er blive ryddet op på og omkring kirkegårdsdiget vil stendiget, de få steder diget endnu kan ses, hurtig forsvinde i selvgroede træer og nedfalden efterårsløv.				
sen				
		Kontakt		
buskarter				

Styrke og udvikle naturen				
Evaluering af den hidtidige indsats jf. bilag 10 i gældende nationalparkplan. Eksempel: plantningen af egeskov ved p-plads og langs stien til Isbjerg.				
Udvikling af ønskede udvikling i NP Thy jf. bekendtgørelsen. Fremme af biodiversiteten på længere sigt. Smukkere skove og landskaber og bedre oplevelser for besøgende.				
Udvikling af nationalparkens klitplantager vil ske i et langsommere tempo og over flere trægenerationer og nationalparken vil derfor ikke gøre en forskel.				
Udførelse af basiskonvertering jf. Naturstyrelsens driftsplan og bevilling				
Udvikling af lokale skoler kan bidrage til plantning og formidling.				
Udvikling af ambitionsniveau				
		Kontakt		
		Ditte Svendsen		
Udvikling af fordelingsø/fugleholm				
Styrke og udvikle naturen				
Evaluering af vådområdeprojekt Flade Sø gennemføres med henblik på opnåelse af bedre miljøtilstand både i Limfjorden/Krik Vig og i Flade Sø, der i dag har en særdeles dårlig tilstand.				
Evaluering af kvælstofudledningen til Krik Vig med 79 t/år. Opnåelse af samme miljøtilstand i Flade Sø som i Ørum Sø. Forventet genetablering af undervandsvegetationen i Flade Sø betyder øget for bl.a. fuglelivet forbedres og bestandene forventes at genetablere sig i søen. Fiskebestanden forventes øget og forbedret, hvorfor mulighed for lystfiskeri forbedres.				
Udvikling af Krik Vig og Limfjorden forbedres ikke med større risiko for iltsvind til følge. Der kan ikke ske en forbedring af vandkvaliteten i Flade Sø, da eneste mulighed for forbedring er øget af kontakten med Hvidbjerg Å-systemet.				
Udførelse af nødvendige tilladelser.				
Udførelse af lodsejeraftaler.				
Udførelse af projektet inden udgangen af 2016, hvor bevillingstilsagn bortfalder				
Udførelse realiseres af Naturstyrelsen og medtages her som opfølgning på Nationalparkplanens bilag 6.				
Udvikling af lokale skoler, Lodsejere				
Udvikling af lokale skoler er tilvejebragt				
		Kontakt		
		Ditte Svendsen		
Udvikling af søer				
Styrke og udvikle naturen				
Evaluering af indsatsen jf. nationalparkplanens bilag 4. Afslutning af Nlobelieprojektet.				
Udførelse af bekendtgørelsens målsætninger. Genskabelse af levesteder for en række arter tilknyttet hedemoser og klitheder samt forøgelse af disse areal typer. På plantagearealer sker indsatsen i skovbevoksninger afvikles jf. Naturstyrelsens driftsplan.				
Udførelse af bekendtgørelsens målsætninger opfyldes ikke.				
Udførelse af indsatsen på privatejede arealer.				
Udførelse af indsatsen på privatejede arealer jf. godkendelse				

sen gennemfører løbende en indsats på området jf. Naturstyrelsens driftsplan. Frem til 2018 gennemfører Naturstyrelsen et LIFE-Nature projekt i 2 Natura-2000 områder ved Stenbjerg og Klitplantage samt i Hanstholm Reservatet.

sen, private lodsejere, Thisted Kommune

af ambitionsniveauet. Der er tale om en langsigtet målsætning og indsats

		Kontakt		
		Ditte Svendsen		

naturområder - intensivering af indsatsen

rke og udvikle naturen

es til den gældende plans bilag 8 Overgangszoner. Indsatsen videreføres jf. Naturstyrelsens driftsplan, der revideres i 2014-16. Eksempel tilbagerykning af skovarealer i den vestlige del af Klitplantage.

af nationalparkens andel af klitter og klithedearealer.

enten for fremme af bekendtgørelsens målsætninger forlænges

re ressourcer, bortskaffelse/afsætning

sen arbejder sideløbende med en basis-indsats i.f.t økonomiske muligheder samt frem til 2018 med en større indsats EU-LIFE-projektet sårbar vestkystnatur.

af ambitionsniveauet i planperioden

		Kontakt		
		Ditte Svendsen		

rke og udvikle naturen

r, at der generelt i klitplantagerne – og specielt hvor der i tilslutning til endnu eksisterende (aktuelle) klitheder er sket tilplantning på lav bund med højt grundvandspejl – sker en reduktion af lysåbne naturtyper som bl. a. klithede og kær på bekostning af plantede nåletræer, der ofte har dårlige vækstforhold sådanne steder.

småplantninger af eg bør normalt bevares, da sådanne mindre bevoksninger mange steder kan harmonere med klithedernes natur. Desuden skønnes sådanne bevoksningers økologiske potentiale og højdevækst at være begrænset, idet opvækst vil blive hæmmet af vind, saltslag og hjortevildtets græsning (browsing).

eksempler på steder, hvor klitheder og kær med fordel for nationalparkens samlede naturindhold bør genskabes, kan nævnes partier i vestsiderne af HVIDBJERG, STENBJERG, TVORUP, HANSTHOLM (herunder Forsvarets tidligere terræn ved Klitmøller) og VILSBØL Klitplantager. Flere af disse steder er der allerede genskabt lysåbne naturtyper, men omfanget af rydningerne bør begrænses.

Klitplantage bør der på en noget højere jordbund genskabes en åben forbindelse mellem den isolerede klithede med vådområder ved KOKKJÆR VAND og klitheder, overdrev og kær nord for Klitplantage.

En lysåben korridor mellem Hanstholmreservatet og Kokkjær Vand kunne blive ca. 700 meter lang og bør minimalt være 200 meter bred.

es til Nationalparkplan 2010-2016, Bilag 8 - Overgangszoner, som omfatter flere planperioder.

år

menhængende klithedearealer

es til bemærkningerne til Lov om Nationalparker. pkt. 4.1:
Naturstyrelsen vil endvidere efter aftale med nationalparkfonden indarbejde nationalparkplanens mål i styrelsens driftsplaner for arealer beliggende i nationalparker, således at de statslige målrettes mod realisering af nationalparkplanen".

		Kontakt		
		Ib Nord Nielsen, Poul Hald-Mortensen & Jens Brolev		

erke og udvikle naturen

er, at der inden for nationalparkens grænser som udgangspunkt sker en fjernelse af alle læbælter af sitkagran, hvidgran og andre fremmede nåletræer, hvor læbælterne grænser til områder NBL's § 3 eller vedvarende græsarealer.

e af nåletræ udgør for det første et æstetisk og fysisk fremmedelement i nationalparkens landskab, og for det andet rummer de frøkilder, der kan sprede afkom i lysåbne naturtyper og stærke behovet for og omkostningerne til løbende rydning . For det tredje rummer de læbælterne rede- og udsigtsmuligheder for kragefugle og rovfugle, der således bliver mere effektive roerer på andre fugles æg og unger, end de ellers ville være i et åbent landskab.

an dokumenteres et behov for varige læbælter, foreslår DN, at nåletræerne erstattes af eg og rødøl eventuelt med indblanding af stedsegrønne kristtorn og enebær.

pler på steder, hvor nåletræslæbælter bør fjernes, kan nævnes klitheden øst for Nordre Redningsvejs sydlige del nord for LYNGBY.

områder mellem KYSTVEJEN og FØRBY SØ samt mellem Stenbjerg Klitplantage og Førby Sø bør fremhæves.

eksempel er områderne mellem KYSTVEJEN og ÅLVAND arealerne.

eksempel er de sidste nåletræslæbælter syd for HANSTHOLM Å og nær GAMMELTORP.

tilgroning af klithederne

ettes at losejerne giver tilladelse.

		Kontakt		
		Ib Nord Nielsen, Poul Hald-Mortensen & Jens Brolev		

erke og udvikle naturen

er, at der generelt inden for nationalparkens grænser så vidt muligt sker en genskabelse af de helt naturlige og oprindelige vandstandsforhold, hvor det vil gavne nationalparkens flora og

gspunkt bør alle kunstige grøfter og dræn inden for parken derfor sløjfes, så de oprindelige vandstandsforhold med dertil knyttede naturbetingelser kan genskabes.

d de oprindeligt klarvandede klithedesøer med grundskudsplanter på sandbund er det vigtigt, at alle endnu eksisterende grøfter sløjfes.

en herfor er, at grøfterne enten tilleder næringsstoffer eller sænker vandstanden i denne enestående søtype.

ige virkninger af kunstig vandstandssænkning i disse søer skal uddybes i følgende afsnit:

gt dannede søer i det åbne klithede-miljø er det funktionsmæssigt og økologisk set vigtigt, at søerne på en naturlig og harmonisk måde kan følge det upåvirkede grundvandspejl i løbet af

våret (fra oktober til april) er vandstanden normalt på det højeste samtidig med, at mængden af ikke bundne næringssalte og frit svømmende, organisk materiale er på årets maksimale

rlige forhold vil de udpræget grundvandsafhængige søer ved deres maksimale vandstandshøjde normalt oversvømme tilgrænsende, lave partier bevokset med f.eks blåtop, star og pors.
 rkerne i vinterhalvåret normalt er maksimale, bliver søerne samtidigt i de åbne landskaber kraftigt omrørt, hvilket igen medfører aflejring af store mængder organisk materiale langt oppe
 rhold søens bredzone om sommeren.
 ømmelserne i den tætte landvegetation betydeligt over søernes sommervandspejl vil der således foruden organisk materiale ske deponering af næringssalte og efterfølgende
 ion.

e åbent beliggende og lavvandede klithedesøer naturligt kan svinge i vandstand, vil de hver vinter ved maksimal vandstand under hård blæst og bølgeslag naturligt nærmest blive ”spulet”
 ed til den oprindelige sandbund.

et i søerne derimod afledes via kunstige drængrøfter, så ”fastlåses” og begrænses søernes mulighed for vinteroversvømmelser – og dermed reduceres søernes naturlige ”selvrensning” helt

andssænkende grøfter vil disse søer med fastlåst, maksimal vandstand gradvist blive beriget med humus og næring og således mudre til med organisk materiale. Dermed mister de med
 gheden for på den oprindelige sandbund at være voksested for f. eks. lobelia, strandbo og brasenføde.
 endte eksempler på oprindelige lobelia-søer, der har fået ødelagt deres oprindelige naturværdier efter dræning er bl. a. Lønne Kirkeflod i Vestjylland og Råbjerg Sø i Nordjylland.

på søer eller tørlagte vådområder i nationalparken, der bør befries for deres kunstige og drænende grøfter er - foruden en række, mindre klithede-søer - efter DN’s vurdering tillige
 idområder og søer:

, FREDSKILDE SØ, FØRBY SØ, TVORUP HUL, VANG SØ og NORS SØ.

ering af konkrete vådområder

es til bemærkningerne til Nationalparkloven. Pkt 4.1

Naturstyrelsen vil endvidere efter aftale med nationalparkfonden indarbejde nationalparkplanens mål i styrelsens driftsplaner for arealer beliggende i nationalparker, således at de statslige
 målrettes mod realisering af nationalparkplanen".

		Kontakt		
		ib Nord Nielsen, Poul Hald- Mortensen & Jens Brolev		

rke og udvikle naturen

r, at der i den kommende planlægningsperiode i klitterne og klitheden i NP Thy foretages en stor og kampagneagtig indsats for at få fjernet de hastigt voksende bestande af hybenrose
 sa).

kønnes så presserende, at myndighederne bør give de fornødne dispensationer til, at der inden for en kort kampagneperiode (f. eks. 4-5 år) kan anvendes round-up, som erfaringsmæssigt
 an fjerne arten efter 1-2 års behandling, uden at der er langvarige og negative virkninger for den flora (og tilknyttede fauna), der herefter kan genindvandre. En invasiv og nordamerikansk
 antagerne bør ofres særlig opmærksomhed er glansbladet hæg (Prunus serotina).

Naturstyrelsen gjort en fortjenstfuld indsats ved regelmæssigt at fjerne selvsåede individer af invasive bjergfyr og sitkagran fra klithederne og andre lysåbne naturtyper i nationalparken.
 ats bør naturligvis fortsætte med samme styrke i planperioden.

lparkplan 2010-2016, bilag 3

iversitet

sen, Thisted Kommune og frivillige aftaler med private lodsejere

		Kontakt		
--	--	---------	--	--

		ib Nord Nielsen, Poul Hald-Mortensen & Jens Brolev		
--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

stærke og udvikle naturen

anbefale, at man på den flere steder frodige skovjord i den østlige del af nationalparken – en skovjord, der jordbundsmæssigt og klimatisk har et potentiale som få steder i Danmark – har et langt bredere spektrum af hjemmehørende danske arter, end der hidtil normalt har været anvendt.

op til nationalparkens overordnede målsætning bør den oprindeligt ret omfattende grøftning og dræning i statens plantager inden for nationalparken ophøre, undtagen hvor meget veje kræver vedligehold af vejgrøfter.

åbte, naturlige hydrologi i skovene vil naturligt efterhånden flere steder medføre en ændret og mere naturlig vegetation med dertil knyttet dyreliv, hvilket vil styrke nationalparkens natur.

til udvikling af nationalparkens biologiske mangfoldighed anbefaler DN, at der i plantagerne sker en øget plantning af for eksempel de to arter af eg, småbladet lind, ask, skærm-elm (en elik fra stenalder, som er mere modstandsdygtig over for elmsyge end skov-elm) spidsløn, rødél, birk, hassel, taks og kristtorn.

bevoksninger af skovfyr og eg bør der på egnede steder gøres forsøg med at genindføre ene og andre hjemmehørende buske som tørst, tyttebær og blåbær (ikke mosebølle, der kræver åbent areal). Særligt tyttebær og blåbær har et særdeles lavt spredningspotentiale og vil formentlig være århunderer om at indvandre til nye og egnede voksesteder i åben skov. Egnede voksesteder for nævnte dværgbuske og andre af de nævnte buske kunne i skovene være lysåbne, højstammede bevoksninger af eg, birk og skovfyr.

den sandsynlige udvikling af klimaet anbefaler DN også, at der i større omfang ved plantinger anvendes hjemmehørende arter, der hidtil har været betragtet som sydlige elementer i den nordlige vegetation. Det gælder f. eks. avnbøg, fuglekirsebær og navr.

et danske nationaltræ, bøgen, tilsyneladende aldrig naturligt er indvandret til Thy, så forekommer den nu så udbredt i landsdelen, at det også på grund af artens store økologiske betydning for mange forskellige fugle og pattedyr er rimeligt på egnede steder at sikre bøgen en varig forekomst i nationalparkens skove.

bymret over den rolle, som Naturstyrelsens driftsplan fortsat tiltænker den nordamerikanske sitkagran. Både den og contorta-fyrren af nordamerikansk oprindelse bør efter DN's vurdering fortsat være i nationalparkens område.

er i Thy ustabile som egentlige bevoksninger, og sitkagranen medfører desuden en voldsom sænkning af jordbundens pH, mens contortafyrrens tætte bevoksninger kan kvæle næsten alle andre træer i skovbunden.

e vil DN vedrørende skovene anbefale, at Naturstyrelsen ud over en eventuel kommende udpegning af veterantræer også gør lidt mere ud af at opspore og fritstille gamle enebærbuske i nationalparken. Flere af disse enebærbuske er reelt fra tiden før plantagerne blev anlagt.

å bede nationalparkens ledelse overveje, om der ikke kunne være en pædagogisk og oplevelsesmæssig værdi i, at man i de kommende år satte sig for som en løbende proces i skovene i nationalparken at finde og markere, det som til enhver tid er nationalparkens største individ (målt på stammediameter i brysthøjde) af de enkelte træarter.

de sidste, eksotiske sitkagraner, contortafyr og nobilisgraner og lignende arter også som individer opretholde en pædagogisk mission. Den største sitkagran står der i en lavning et par hundrede meter syd for Riegels mindesten i Tvorup Plantage en sitkagran, der måske er nationalparkens største.

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

		Kontakt		
--	--	---------	--	--

		ib Nord Nielsen, Poul Hald-Mortensen & Jens Brolev		
--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

stærke og udvikle naturen

det bemærkelsesværdigt, at en forholdsmæssig meget stor andel af alle krondyrene i nationalparken forekommer i Hanstholmreservatet, hvor de på afstand kan opleves som dagaktive. Deres adfærd kan også under de uforstyrrede forhold iagttages hos reservatets rådyr, traner og gæs.

Derfor er i nationalparken er der imidlertid naturlige forudsætninger for, at man i mindre målestok gennem fornuftig og konsekvent planlægning af færdsel og jagt kunne skabe tilsvarende pladser som i Hanstholmreservatet for de større og mere sky arter af hjortevildt og fugle.

Det skal sikres, at der skabes uforstyrrede bjergfyrrekrat i kuperet terræn nær større og rolige flader på klithederne, således at hjortevildtet relativt uforstyrret kan veksle mellem dagsæder i de vestlige dele af nationalparken og egnede fourageringsområder ude på klithederne eller andre større lysninger. Tilstedeværelsen af de store, rolige dyr virker samtidig positivt og tiltrækkende på f. eks. sky traner og gæs.

Derfor er der behov for sådanne "Ruhe-zonen" (som anvendes meget i Tyskland) kunne f. eks. være den sydlige halvdel af hedebladen ved VANGSÅ med tilstødende, mindst 500 meter brede randzoner og klitplantage. Tilsvarende muligheder kunne skabes ved ÅLVAND, områderne ved LILLEHAV samt de store hedeblader omkring Mortenssande syd for LYNGBY. Derfor er der behov for, at den eksisterende infrastruktur skal naturligvis på en hensigtsmæssig måde revideres i og i tilslutning til sådanne områder. F. eks. bør alle veje og stier, der ligger i den særligt følsomme zone mellem skoven og det åbne land nedlægges og fremover undgås.

Derfor er det med sådanne nye refugier for de større dyr i nationalparken bør der naturligvis etableres hensigtsmæssigt placerede udsigtstårne, hvorfra publikum får noget nær garanti for gode udsigter af større pattedyr og fugle.

Et eksempel på et særligt hensigtsmæssigt placeret udsigtstårn er det eksisterende tårn i Tved Plantage syd for Sårup og ca. 1 km nordøst for Tormål.

Nielsen, Danmarks Jægerforbund

		Kontakt		
		Ib Nord Nielsen, Poul Hald-Mortensen & Jens Brolev		

Styrke og udvikle naturen

De tre nationale parker formulerede i 2013 i deres rapport om den hidtidige virksomhed i de tre danske nationalparker en henstilling, som blev støttet af Statsrevisorerne. Blandt andet, at staten og dermed Naturstyrelsen fremover i større omfang end hidtil og på længere sigt skulle styrke og udvikle naturværdierne i nationalparkerne

Derfor er det i lyset af den åbenlyse og voldsomme stigning i publikumspresset på nationalpark Thy efter parkens etablering, foreslår DN Thy, at nationalparkplanen kommer til at indeholde en henstilling om, at nationalparkens ledelse i samarbejde med Naturstyrelsen og andre lodsejere straks skal starte en ny og samlet vurdering af nationalparkens infrastruktur og zoneringsplan med henblik på at udarbejde en mere robust og fremtidssikker plan:

Den nye plan, der skal skabe og sikre den for nationalparkens naturværdier optimale afvejning af beskyttelse og benyttelse.

Derfor er det særlig vigtigt, at der af hensyn til sikring og optimal udvikling af nationalparkens naturværdier foretages en grundig og kritisk gennemgang af hele det hidtidige system af veje, stier og andre publikumsanlæg og støttepunkter.

Derfor er der i en mere naturvenlig infrastruktur foretages mange relevante sløjfninger af de forvirrende mange veje og spor, der i plantagerne stammer fra en tid, hvor mennesker og skovheste brugte brænde og tømmer krævede et tæt system af skovspor og veje.

Derfor er det en af et mere grovmasket vejnet i skovene vil medføre større overskuelighed for publikum og samtidig være til gavn for hjortevildtet og andre sky arter af pattedyr og fugle. Derfor foreslås - oven i købet med besparelser på vedligehold af veje og spor - genskabes både mere vildskab og ro ved eksempelvis en halvering af plantagernes nuværende system af veje og spor. Derfor foreslås fremtidige drift med skovningsmaskiner og lignende er heller ikke længere afhængige af fortidens tætte vejnet.

Derfor foreslås hensigtsmæssigt er det tankevækkende, at nogle af vandretursruterne i klitplantagerne er omkring 1/2 århundrede gamle.

Derfor foreslås blev anlagt, da publikumsbesøget var beskedent, og da der hverken fandtes fritlevende kronvildt, dåvildt eller ulve i Thy.

Derfor foreslås ruter er derfor i dag uhensigtsmæssigt placeret i de vestlige dele af plantagerne nær klithederne. Ofte går ruterne gennem bjergfyrrekrat i kuperet terræn, hvor hjortevildtet foretrækker åbne områder, og hvor de lave bjergfyrs ensformighed hverken giver skovgæsten skygge eller oplevelse af skovens variation.

Derfor foreslås på sådanne gamle vandretursruter, der burde nedlægges eller flyttes til de østlige, mere frodige og robuste dele af plantagerne, findes i de vestlige dele af HVIDBJERG KLITPLANTAGE og i de vestlige dele af TVORUP KLITPLANTAGE og muligvis også i nogle af plantagerne længere mod nord.

Derfor foreslås en mere naturvenlig plan for nationalparkens infrastruktur bør også foretage en kritisk revurdering og efterfølgende justering af de nuværende placeringen af P-pladser, shelters, grill-

stier, mountainbike-stier og lignende publikumsfaciliteter.
 være, at det fremtidige system af faciliteter sammen med en ny og revideret infrastruktur på en harmonisk måde kan spille sammen zonerne i nationalparken.
 e bør altid fremover foretages mere naturvenlige afvejsninger, når myndigheder og lodsejere fremover giver tilladelse til større og evt. tilbagevendende arrangementer i nationalparken.
 rfaringerne fra den 1. planperiode i Nationalpark Thy vil DN desuden understrege, at det er vigtigt, at alle parter respekterer de rammer for naturbeskyttelsen, som den vedtagne zonerne i
 ak Thy foreskriver.

ark Thy er der aktuelt – til fordel for sårbare naturværdier - en del restriktioner for publikums færdsel og friluftsliv.
 evækkende, at alle disse relevante restriktioner mod f. eks. adgang til sårbare områder i fuglenes yngletid vist alle uden undtagelse er fra tiden før nationalparken blev oprettet.
 ræksten af publikum og arrangementer i nationalparken finder DN, at det for naturværdierne er meget nødvendigt, at der ved alle relevante adgangsveje på en harmonisk måde sker en
 ere synlig samt pædagogisk skiltning af restriktioner, idet de små piktogrammer på omkring 10 x 10 cm alt for ofte overses eller ikke forstås af publikum. Disse små, diskrete skilte kan
 at supplere en mere informerende og brugervenlig skiltning, der fortæller om baggrunden for restriktionerne.

at de i dette afsnit beskrevne, væsentlige revisioner eller opstramninger af den hidtidige plan nødvendigvis skal gennemføres, hvis naturværdierne i nationalparken skal styrkes og
 således som ønsket af Rigsrevisionen og Folketingets Statsrevisorer.

og balance mellem beskyttelse og benyttelse

arkens vigtigste formål - at bevare, styrke og udvikle naturen - undergraves.

sen, private lodsejere og friluftorganisationerne

		Kontakt		
		ib Nord Nielsen, Poul Hald- Mortensen & Jens Brolev		

styrke kulturhistorien

ede i Nationalpark Thy gjort et stort arbejde for at synliggørelse og præsentere en række kulturminde.
 DN's vurdering kunne der med fordel – ikke mindst i nærheden af P-pladser og stærkt befærdede veje – gøres en del mere for at frilægge og informere om f. eks. gamle jorddiger,
 ustomter, andre kulturspor og fortidsminder.

arken forekommer der rigtig mange geologiske formationer og fænomener, som efter DN's vurdering fortjener større opmærksomhed og formidling.

Danmarks eneste 4 karstsøer placeret inden for nationalparkens område. Det forekommer derfor naturligt dels at informere mere om disse søer og dels at genskabe deres naturlige og
 hydrologi.
 vurdering indebærer det både en genskabelse af de tørlagte, østlige dele af Nors og Vandet Sø samt en sløjfning af det kunstige afløb, som fra Nors Sø i midten af 1800-årene er gravet til
 t.
 gsgø og Nors Sø var tidligere etableret en kunstig grøft, som nu er sløjft. Tilsvarende gælder det kunstige afløb fra Blegsgø, som i 1939 til gavn for naturen blev lukket nord for Sokland.

der, at der i den kommende planperiode af nationalparkens ledelse afsættes ressourcer til en grundig kortlægning af geologiske formationer som stenalderkystskrænter – både uden for og
 agerne – og ligeledes særligt markante jordfaldshuller o. l.

ommer i forlængelse heraf oplagt at frilægge og pleje de mest markante af disse geologiske formationer, da de især for kystskrænternes vedkommende foruden landskabsæstetiske kvaliteter
 ysåbne naturtyper har et betydeligt potentiale som levesteder for sjældne og sårbar flora og fauna.
 markante stenalderkystskrænter, der bør ryddes og plejes allerede i den kommende planperiode, vil DN fremhæve VEGEBJERG i den nordlige del af Nystrup Plantage.

sen

udvikling til gavn for lokalområdet, herunder erhvervsliv

entligt, at nationalparkens vision rækker ud over erhvervet i kystbyerne, og skaber et direkte bidrag for hele den del af vores lokale erhvervsliv, hvis forretning kan profitere af nationalparken. Nationalparken omfatter både turisterhvervet, de lokale handlende og den del af erhvervet, der har direkte eller indirekte relation til natur, miljø o.lign. Opbygning og vedligeholdelse af et nationalpark område er et konkret bud på dette.

og vurdering af varemærke kan måles med gængse metoder

markedsføringsmuligheder for lokalt erhvervsliv samt øget oplevet værdi af Nationalparken i lokalområdets erhverv og befolkning

gheder som følge af markedsføringseffekt realiseres ikke

og kvalitetssikret indsats i forbindelse med anvendelse af varemærke

erhvervsforum spiller gerne en aktiv rolle

erhvervsforum, Turistforening, Handelsstandsforening, Fødevareklyngen

af ambition og omfang af markedsføringstiltag

		Kontakt		
		Lars Torrild		

g bidrage aktivt til en øge merværdi på de produkter og services, der markedsføres

rke og udvikle naturen

arkplanens målsætning for erhvervsudvikling udbygges:

parken bidrager til at nye afsætningsmuligheder udvikles både lokalt og på de markeder, der opdyrkes af lokalområdets virksomheder.

parken vil have betydning for erhvervsudviklingen i det omliggende lokalsamfund, og omfatter ligeledes en række øvrige erhverv indenfor service- og konsulentvirksomheder samt anden virksomhed – f.eks. Indenfor software udvikling, der måtte have præference for at etablere sig i tilknytning til Nationalparken.

parken medvirker aktivt i den lokale erhvervsudvikling gennem understøtning af lokale værksættere, der søger at etablere og udvikle både nye og eksisterende virksomheder.

måles på antal iværksætter aktiviteter samt gængse erhvervsparametre som f.eks. omsætning og beskæftigelse

alt erhvervsliv

følge af aktiviteter udebliver

af varemærke/brand effekt for nationalparken samt tæt samarbejde med erhvervsaktører om iværksætter programmer

erhvervsforum medvirker som operatør på iværksætter program samt i relevante udviklingsprojekter

erhvervsforum

støttes af eksisterende erhvervsfremme samt konkrete udviklingsprojekter med ekstern finansiering

		Kontakt		
		Lars Torrild		

alparken

udvikling til gavn for lokalområdet, herunder erhvervsliv

arkens tilbud til de besøgende gæster skal løbende udvikles og forbedres således at parken fremstår dynamisk og inspirerende både for de gæster der besøger nationalparken for første gang og for de turister der vender tilbage for at genopleve eller udbygge oplevelserne i og omkring Nationalpark Thy

g løbende udvikling af nye turistattraktioner og aktiviteter i og omkring Nationalparken, der således at oplevelsesværdien til stadighed øges og der skabes nyhedsværdi for de besøgende turister.

oplevelsesbranchen arbejder NPT videre med Big5 eller tilsvarende med henblik på at få identificeret og udviklet en række centrale besøgssteder hvilket vil være med til at forlænge besøgstiden i området.

al besøgende, kendskabsgrad mv.				
bygning og vækst i turisme og tilknyttede erhverv				
vækstinitiativer udebliver				
projektbudgetter understøtter både vedligeholdelse og udbygning af aktiviteter. aktører ser perspektiv og mulighed for at igangsætte aktivitet				
erhvervsforum medvirker gerne i projekter og kontakt til erhvervet				
erhvervsforum, Turistforening, Handelsstandsforening				
engigt				
		Kontakt		
		Lars Torrild		
udvikling til gavn for lokalområdet, herunder erhvervsliv				
og vedligeholdelse af et varemærke/brand kræver løbende kommunikation og kvalitetssikring på de områder der er omfattet af eller benytter sig af nationalparkens identitet i ingen.				
i relation til varemærket og generelt omkring formidling af nationalparken væsentligt at der sker en løbende udvikling og justering af de anvendte medier i forhold til effektiviteten af ationen mod de ønskede målgrupper:				
og løbende udvikling/vedligeholdelse af certificeringsmodeller til brug for anvendelse af Nationalparkens logo og varemærke på produkter og services samt certificeringsmodeller for er, hoteller, sommerhuse mv.				
ng af Nationalparkcenter og et antal decentrale temacentre (Stenbjerg Huse, Lodbjerg Fyr, Hanstholm Fyr, Agger Tange mv) som udgangspunkt for besøg, vejledning mv				
vendelse af sociale medier, hjemmesider mv. til formidling af nationalparkens aktiviteter og markedsføring af parken overfor omverdenen.				
ng af en database over foto, videoklip som kan anvendes i ekstern markedsføring.				
a måles med gængse metoder, herunder kendskabsgrad og tilfredshed				
skab				
eroplevelse				
debliver eller mindskes				
ig og vedvarende proces er påkrævet for at sikre effektiv kommunikation.				
erhvervsforum medvirker gerne i konkrete aktiviteter og fælles projekter				
erhvervsforum, Turistforening, Handelsstandsforening				
af aktivitet og projekt omfang				
		Kontakt		
		Lars Torrild		
udvikling til gavn for lokalområdet, herunder erhvervsliv				
tes et koordinationsudvalg med deltagelse af områdets erhvervsorganisationer (Thy Erhvervsforum, Landbo Thy, Thy Turistforening, Handelsstandsforeninger m.fl.) med henblik på øget udvikling i Thy med afsæt i Nationalparken				
amarbejde og kommunikation mellem nationalparken og erhvervet				
på erhvervsråds møder og aktiviteter i og omkring nationalparken				
debliver eller mindskes				

e aktører ønsker at deltage og ser værdi i samarbejdet				
vsforum medvirker gerne og kan evt. være tovholder				
vsforum, Landbo Thy, Thy Turistforening, Handelsstandsforeninger m.fl				
d for deltagerne				
		Kontakt		
		Lars Torrild		
vikling til gavn for lokalområdet, herunder erhvervsliv				
es i planperioden løbende erhvervsudviklingsprojekter således at NPT arbejder videre med at bruge nationalparken til at give værdi for erhvervslivet (NPT som en løftestang for en udvikling): er delfinansiering i form af puljemidler, som kan aktiveres på udvalgte projekter, der understøtter lokal erhvervsudvikling med relevans for Nationalparken relateret forretningsudvikling igangsættes indenfor oplevelsesøkonomi og turisme - alt fra iværksætterrådgivning til vækstrådgivning. Specialkonsulent, som med base i Thy rum kunne bruges regionalt - idet flere kommuner har stedbundne potentialer, som man ønsker at forretningsudvikle. VisitNordjyllands bevilling kører kun frem til midten af næste år, og mmunale samarbejde skal forankres i de forskellige indsatser ude lokalt. fødevarer branchen – arbejder NPT videre med at sikre og udvide forsyninger med NPT (bl.a. sanke) produkter				
etableres både indsatsmål og resultatmål for aktiviteterne				
udbygge erhverv og tilknyttede vækstmuligheder				
bliver eller begrænses				
virker aktivt i konkrete erhvervsudviklingsprojekter i tilknytning til NPT				
vsforum medvirker gerne i samarbejde				
vsforum. Turistforening. Handelsstanden				
af projekt og aktivitetsomfang				
		Kontakt		
		Lars Torrild		
vikling til gavn for lokalområdet, herunder erhvervsliv				
ngsmodeller etableres, forbedres og udbygges således at anvendelse af nationalparkens navn, logo og varemærke kvalitetssikres. Certificering kunne bl.a. vedrøre følgende områder: restaurant branchen arbejder NPT videre med en certificerings model ift. Anvendelsen af NP produkter. indkvarteringen arbejder NPT videre med certificering af udlejningssommerhuse, hoteller med mere.				
tikater samt kvalitetsmål for anvendelse				
kring af nationalparkens navn, logo og varemærke				
et kan udhules og værdien undermineres				
af ressource til vedligeholdelse og opfølgning på certifikater, herunder audits på virksomheder som benytter varemærke				
vsforum medvirker i konkrete projekter				
vsforum, Turistforening, Handelsstand ning af eksisterende styregruppe/udvalg				
stning til certificering				

		Kontakt		
		Lars Torrild		
<p>Udvikling til gavn for lokalområdet, herunder erhvervsliv</p>				
<p>fokus på løbende udbygning og forbedring af turistoplevelser i forbindelse med nationalparken, herunder: mulighed på at reducere kommende konflikter mellem brugergrupper - hvilket giver dårlig PR - så sikres at NST's kommende zoneringsplan giver mulighed for at der også fortsat kan afholdes arrangementer på langs med Nationalparken. siges på at sikre at mange af de arealkrævende og forstyrrende arrangementer samles i f.eks. Vilsbøl plantage. Ved at optimere områdets faciliteter. pladser for større bruger grupper tilgodeses ved at der etableres flere shelter til lejerskoler på de eksisterende pladser centrale steder i NPT. styrking af energitiltag på tværs i kommunen - herunder med NPT</p>				
<p>høj kvalitet af det samlede udbud kan opgøres</p>				
<p>tilgængelighed blandt brugere af Nationalparken</p>				
<p>tryghed blandt brugere af Nationalparken</p>				
<p>natur, lodsejere kan tilgodeses</p>				
<p>udvalgte forum bistår gerne ved konkrete projekter</p>				
<p>forum, Turistforening, Handelsstanden</p>				
<p>af projekt og aktivitets omfang</p>				
		Kontakt		
		Lars Torrild		
<p>mulighederne for friluftsliv og særlige naturoplevelser</p>				
<p>bygning på et sted, hvor golfbanen krydser De Thygesonsvej. Se vedhæftede. Punktet er os bekendt det højeste i området. Bygningen skal indeholde læskur, toilet og udkigstårn med pladser vedrørende Nationalparken.</p>				
<p>er lidt svært</p>				
<p>gør vejen mere attraktiv for cyklister og det samme for golfbanen.</p>				
<p>videre</p>				
<p>og vedligeholdelse. En opgave som primært skal løses af Nordvestjysk Golfklub (NVG)</p>				
<p>maskiner og mandskab, som kan bidrage med opførelsen</p>				
<p>dlere.</p>				
<p>Anslået beløb</p>				
		Kontakt		
		Svend Eriksen (formand)		

stærke og udvikle naturen

Nationalpark Thy rummer enestående og sårbare naturområder, hvor hovedformålet med udpegningen er naturbeskyttelse. Derfor skal naturbeskyttelsen i Nationalparken altid gå forud for andre aktiviteter, og i tvivlstilfælde skal tvivlen komme naturen til gode. Der skal tages hensyn til alle tilfælde, hvor der opstår afvejningen imellem benyttelsen og beskyttelsen, f.eks. ved etablering af publikumsfaciliteter og stier, ved meddelelse af tilladelser til arrangementer og fysiske ændringer i nationalparken. Forvaltningsprincippet skal altid anvendes og vurderingerne skal ske på baggrund af konsekvensanalyser byggede på faglige data.

Styr og optimiseret naturbeskyttelse

sen

Kontakt

Poul Nystrup Christensen

Styr gennem effektiv zonering

stærke og udvikle naturen

Nationalparkplan 2010 – 2016 er nationalparken inddelt i 3 zoner, og det fremgår af planen, at i zone 1 har naturværdier og beskyttelse største prioritet, zone 2 er for de stille brugere, og zone 3 er rekreative zone. Det fremgår også af planen, at zoneringen skal være et instrument til sikring af naturbeskyttelse og regulering af rekreation, friluftsliv og turisme. Den daglige forvaltning af friluftaktiviteterne er ikke sket i overensstemmelse med planens intention og ordlyd, og der er derfor brug for en betydelig opstramning. Det ses også i lyset af, at tilstrømningen af brugere i Nationalparken er fordoblet i løbet af de første 6 år, og at behovet for regulering af derfor er meget større i dag, end tilfældet var den første års ikrafttrædelse. Offentlige myndigheder må forventes at respektere en nationalparkplan, som er udarbejdet i overensstemmelse med loven om nationalparker, og derfor må offentlige myndigheder ikke ignorere planens intentioner og ordlyd. Planen skal være fleksibel, så der hurtigt kan tages hensyn f.eks. til sjældne ynglefugle. Der skal være biologisk faglige kriterier for revisioner af zoneringen suppleret med faktuelle data.

Overvågning af et forvaltningsredskab, kan det måles og evalueres, hvorvidt der forvaltes i overensstemmelse med loven og nationalparkplanen

Styr og private lodsejere i Nationalparken.

Kontakt

Poul Nystrup Christensen

stærke og udvikle naturen

Et andet forslag ”Registrering af naturværdier” argumenteret for at foretage grundige basisregistreringer i Nationalparken. Basisregistreringerne skal sikre kendskab til de nuværende

forhold, men denne registrering vil også afdække krav til den fremtidige forvaltning.
 nuværende kendskab til naturværdierne, vil der være behov for særlige tiltag på en mindst 50 lokaliteter, både i skove og på klithederne, men f.eks. også en lokalitet som Tvorup Hul har
 særlig genopretning pga. humusindholdet.
 opel kan nævnes undersøgelsen af lobeliesøerne, hvor den viden, som er indsamlet her, bør indgå i en forvaltningsplan for at sikre de sårbare planter.
 ny viden altid indarbejdes i en forvaltningsplan.

		Kontakt		
		Poul Nystrup Christensen		

Styrke og udvikle naturen

rk Thy består al overvejende af offentligt ejede arealer, men det er også væsentligt, at de private arealer sikres bedst mulig natur.
 de private lodsejere gerne vil have natur på deres områder, og det er derfor oplagt at sikre information og vejledning til private lodsejere, som det f.eks. er sket med projektet omkring
 de være tale om mundtlig vejledning, men f.eks. også igennem informationskampagner. Målet er mere natur, men der kan også opnås rentabel driftomlægning.

et natur, vil det også sikre større helhed og forbedre forbindelser i Nationalparken.

Organisationer og Naturplejerverk

		Kontakt		
		Poul Nystrup Christensen		

Styrke og udvikle naturen

ortsaktiviteterne har et stigende omfang i Nationalparken, og disse aktiviteter har en væsentlig mere forstyrrende karakter end stort set alle andre aktiviteter. Ved at gennemføre
 ne tilgodeser man forholdsvis små brugergrupper på bekostning af alle andre.
 rk Thy er udpeget pga. sin unikke natur, og naturen lider under disse aktiviteter. Aktiviteterne kan præcis lige så godt forgå uden for Nationalparken. På den måde undgås unødvendige
 , og almindelige gæster, som søger stilheden, tilgodeses.

undgå ekstrem sportsaktiviteter, og det er jo målbart.

re færre unødvendige forstyrrelser.

itetsniveauet sandsynligvis stige til skade for naturen og biodiversiteten.

ser, inden nye tiltag sættes i værk. Det er vigtigt, at have så god viden, som mulig, inden beslutninger træffes, så utilsigtede bivirkninger undgås.

institutioner, Miljøministeriet

Kontakt

Poul Nystrup Christensen

stærke og udvikle naturen

arest mulig foretages en basisregistrering med kortlægning af alle sjældne og sårbare arters forekomster i nationalparkområdet, ligesom der skal foretages en grundlæggende registrering af naturtyper. Basisregistreringerne skal til stadighed suppleres med opfølgende registreringer (se BFN's forslag om monitoring). Nationalpark Thy er hjemsted for en række sjældnere arter, som har så betydelige forekomster i området, at de udgør en væsentlig del af den samlede danske bestand. Det samme er gældende for nationalparkens naturtyper. Dette giver nationalparkområdets forvaltning et særligt ansvar for at beskytte disse arter og naturtyper både nationalt og internationalt.

den for den 6 årige periode at etablere et indgående kendskab til en lang række arters og naturtypers status i Nationalparken, så der efterfølgende kan iværksættes en egentlig monitoring (se BFN's forslag om monitoring).

bidrage med registreringer.

Kontakt

Poul Nystrup Christensen

stærke og udvikle naturen

ange af Nationalparkens besøgende ønsker at opleve den stille natur med et vildt og frit fugle- og dyreliv, og det er muligt med den rigtige tilrettelæggelse. Den første forudsætning er, at der er adgang til naturen, og derfor er det ikke oplevelser, man får på en mountain bike eller et surfbræt. Det er oplevelser, man får ved at gå stille for sig selv eller sammen med en kyndig guide.

flere stier til udkanten af kerneområderne, kan besøgende på afstand få disse helt unikke naturoplevelser. Det kræver information og vejledning, måske turguidning og kikkert. Det er vigtigt at skabe adgang til naturen for de mange, der ønsker stille naturoplevelser uden at forstyrre fugle- og dyrelivet.

Poul Nystrup Christensen

ghederne for friluftsliv og særlige naturoplevelser

er der store problemer med pakering i Vorupør. Der er allerede en stor parkeringsplads midt på Hawblink. Folk synes bare, der er for langt at gå ind til Vorupør. Vi kunne ønske os en mellem Vorupør og p-pladsen om sommeren. Bussen skal selvfølgelig være eldrevet eller på biogas.

elle antal passagere.

keringsforhold.

lig være parkeringsproblemer i Vorupør.

e vide, hvornår der er mange turister i Vorupør.

Kontakt

Frede Østergaard

ghederne for friluftsliv og særlige naturoplevelser

gården ligger midt i Nationalparken, derfor er skal den udnyttes optimalt. Her bør man som gæst i NPT kunne overnatte på en simpel måde uden at det koster en formue. Her vil man have over hovedet, det er et godt alternativ til en shelter. Man bør kunne tilkøbe morgenmad og madpakke til turen i NPT.

elle antal overnatninger.

flere gæster til Nationalparken

n overnatningsmulighed mindre

esterhavsgården

Kontakt

Frede Østergaard

kning, undervisning, formidling og naturvejledning

slå 5 små info-/velkomstcentre i NPT:
ange (Svanholmhus)
Fyr (Fyrmesterboligen)
g Landingplads (I det eksisterende temacenter)
huset i Klitmøller (evt. i eksisterende bygning)
m Fyr (i eksisterende bygning)

elle besøgende.

gende i NPT.

		Kontakt		
		Frede Østergaard		

ghederne for friluftsliv og særlige naturoplevelser

or indrettes flere naturlegepladser og naturfitnesssteder. Jeg har ved flere lejligheder besøgt legepladsen i Vilsbøl Klitplantage ved Vandet Sø, her er der altid stor aktivitet med masser af
ksne. Pladsen er ved at være slidt, det tyder på at den er godt brugt. Der bør/ skal anlægges flere legepladser, der kunne kombineres med naturfitness, fordelt over hele NPT:

vt. tælle antal besøgende.

nme flere besøgende.

		Kontakt		
		Frede Østergaard		

ghederne for friluftsliv og særlige naturoplevelser

toiletbygninger rundt om i NPT, der kan næsten ikke komme for mange. Det behøver ikke være de flotte forkromede - de mere simple kan sagten bruges

ghederne for friluftsliv og særlige naturoplevelser

2014 har vi indviet Rideruten Thy, der strækker sig fra Lodbjerg i syd til Bulbjerg i nord. Projektet har været støttet af Nationalpark Thy og var en del af Nationalparkplan 2010-16. Vi ville være skønt, hvis der fremover blev skabt alternativer til den nord-syd-gående rute. Vi forestiller os sløjfer som vedhæng til den eksisterende rute i Nationalpark Thy. Disse kunne være i de forskellige klitplantager. Helt konkret foreslår vi en skiltet sti fra rideruten i Vandet Klitplantage ved Thorsted til Rideruten Thy samt en forbindelse nordpå, sådan at man kan ride rundt om Vandet Sø. Vi har også en drøm om, at det blev muligt at ride fra Stenbjerg Klitplantage til Lodbjerg via Lyngby ad redningsvejen. (se vedhæftede kort, hvor de nye ruter er markeret med sort). Endelig kunne vi tænke os en renovering af skiltningen i de gamle ridedestier i Hvidbjerg Plantage og Vandet Klitplantage.

der skabes flere oplevelsesmuligheder for rytterne inden for den næste planperiode - helst inden 2017.

får mere varierede muligheder for at opleve naturen i Nationalpark Thy. Skiltning og vejvisning giver tryghed for rytterne. Det giver en forøget værdi og mulighed for at profilere naturen i Thy. Samtidig beskyttes de mest sårbare naturområder, fordi man via skiltning styrer aktiviteterne/trafikken på en hensigtsmæssig måde.

arbejde (som med realisering af Rideruten Thy). Beskrivelse af projekt og søgning af fondsmidler(projektmidler)

staktører, Thy Turistforening, rideklubber, Naturstyrelsen Thy og Nationalpark Thy.

0.000 kroner

Kontakt

Lone Krog

rke og udvikle naturen

sen har gennem mange år udført ynglefugletællinger på skov og naturstyrelsens arealer i nationalpark Thy. Tællingerne har været udført af yderst kvalificerede medarbejdere fra distriktet. Det er kutyme at de enkelte arealer har været optalt ca. hvert andet år. Vi foreslår at der sikres midler at udføre disse tællinger hvert år. Dette glæder ynglefuglene på klithederne, samt Agger Tange og på Agger Tange ville man med fordel kunne lave 2 årlige tællinger, en først i maj og igen midt i juni. Dette for at kunne vurdere effekten af prædation og vandstand m.m.

den for den 6 årige periode at tilvejebringe et indgående kendskab til ynglefuglenes status i på Klithederne og Agger Tange.

skaber til beskyttelse af ynglefuglene.

ligt optællings materiale.

e evt. stille med supplerende tællere.

sen, BFN

oplyses af Naturstyrelsen.

Kontakt

Jan. S. Kristensen

rke og udvikle naturen

e planperiode påpegede DOF nogle uhensigtsmæssige grænsedragninger, også denne gang foreslår vi at inddrage yderligere små arealer i nationalpark Thy. Konkret drejer det sig om området for Vandet sø, og området øst for Nors sø ind med Nors Kirkeby. Begge arealer er periodevis, hvad landmænd kalder "vandlidende". Formålet med inddragelse af begge arealer i Nationalpark Thy er at genskabe søernes oprindelige udstrækning ind mod henholdsvis Øster Vandet Kirke og Nors Kirkeby. Nationalpark Thy kunne være en naturlig udgangspunkt for igangsætning af naturgenopretningsprojekter.

edning af næringsstoffer til Vandet sø. Må være målbart!

er vil der kunne skabes helt fantastiske forhold for områdets fugleliv, for såvel træk som ynglefugle.

g til Vandet sø.

sejere.

		Kontakt		
ylland		Jan Skjoldborg Kristensen		

styrke kulturhistorien

rk Thy indeholder en rigdom af kulturhistoriske spor fra flere århundreder. Sporene udtrykker landskabets erindring og repræsenterer menneskers liv i et landskab, der er stærkt præget af hed, sandflugt og forandringer i klima og miljø. Et af nationalparkens formål er at bevare og styrke kulturmiljøer og kulturhistoriske spor, og derfor anses det for en grundlæggende sporene registreres i en tilgængelig form – et såkaldt kulturmiljøatlas.

skab for såvel forvaltning som formidling foretages en registrering af kulturspor i Nationalpark Thy. Ud fra ældre kort, lidarscan og luftfotos registreres diger, læhegn, veje, esenets anlæg, signalmaster, båker, hustomter, byggeskik i bevarede huse, spor efter kystfiskeriet og dets udvikling, gravhøje, dyrefolde, vand- og vindmøller, spor efter reguleringer af søer, stednavne, kulturplanter, krigenes spor, mindsten, planteskoler m.m.

gen samles i database og GIS-lag.

sens Pas På kort rummer allerede en del af ovennævnte anlæg, men det dækker kun de statsejede arealer, og der er behov for en gennemgang og opdatering af naturstyrelsens ger samt supplerung af kulturspor i privatejede arealer. Udtræk fra den nationale database Fund og Fortidsminder vil også kunne indgå i registreringen.

gen får form af et ”kulturmiljøatlas” og bliver som sådan et værktøj til brug for både nationalparken og for kommunen og naturstyrelsen, der som myndigheder forvalter området i forhold lægsarbejde – og problemstillingen beskyttelse/benyttelse.

gen vil også kunne danne grundlag for kommende forsknings- og undersøgelsesprojekter.

hy’s medarbejdere kan udføre registreringen i samarbejde med Naturstyrelsen.

		Kontakt		
		Jytte Nielsen		

ndser kommer frem ved erosion.

styrke kulturhistorien

g stejle skrænter mellem Lyngby og Lodbjerg ses tydelige lagdelinger med lyse og mørke lag. De mørke lag repræsenterer perioder med bebyggelse og opdyrkning af området, mens de sand, der er aflejret ved sandflugt. Man kan her se et snit gennem århundreders historie – senest er i sommeren 2014 i et af lagene registreret et vikingetidshus, hvor der var efterladt et ulvet. Diger og agersystemer kan på samme måde erkendes i skrænten.

vnligt at en storm tager en ny bid af kysten, og nye muligheder for et studie af landskabets erindring opstår.

med overvågningen er at foretage en systematisk registrering af de spor der kommer frem, inden de skylles bort af havet.

kræften forsvinder, og viden går tabt.

hys medarbejdere foretager overvågningen.

Kontakt

Jytte Nielsen

knning, undervisning, formidling og naturvejledning

er knap 5000 år siden, i midten af bondestenalderen, begyndte sandflugten at sætte sit præg på landskabet i den vestlige del af Thy. Klitheden og sandflugtslandskabet i Nationalpark Thy aner langt tilbage i oldtiden, og der går mange linjer fra dengang og op til vore dage, når det gælder landskabets udseende, bebyggelse og udnyttelse igennem tiderne. Forskning i dette område bidrager allerede, og kan yderligere medvirke, til at genskabe landskabets erindring, så at sige, og dermed give et dybere og mere nuanceret tidsperspektiv til nutidens k. Klimaforandringer gennem tiderne er også et aspekt af landskabets erindring, som har paralleller i aktuelle problemstillinger.

dt for sin rigdom på gravhøje, der kroner næsten hver en bakketop. I nationalparken findes der således også både i og under sandet gravhøje og bebyggelsesspor fra stenalder og r.

dtidige undersøgelser af storstensgraven ved Lodbjerg Fyr har afdækket interessante spor af landskabets udvikling. Dyrkning af området og perioder med sandflugt har sat tydelige spor, s også aftryk af menneskers ageren – fra gravlæggelsen af en afdød i stenalderen, over klovspor fra græssende husdyr til fyrmesterens skårede kaffekop.

sempel er højgruppen Svalhøje i Nystrup Plantage. Disse fredede høje rummer velbevarede begravelser, men de fortæller også om landskabets forandring. Siden højene blev opført for 500 år siden, har flere sandflugter præget landskabet, og bønder har til forskellige tider dyrket jorden omkring højene. I nogle tilfælde har de endda pløjet hen over en høj. Endelig er er fra hovedgården Nystrup lagt hen over dette gravhøjslandskab, og sidst er der i området anlagt plantager.

den bebyggelse, der har omgivet gravhøjene, og den tilhørende udnyttelse af landskabet ligger også bevaret under sandet. Heri ligger et stort forskningspotentiale, som kan afdække s erindring af de seneste 5000 års historie.

Kontakt

Jytte Nielsen

knning, undervisning, formidling og naturvejledning

e sandflugt medførte en drastisk forandring af landskabet i det vestlige Thy. Bebyggelses- og infrastrukturen blev påvirket i takt med, at det blev vanskeligt at drive landbrug på arealerne. et ligger resterne af små og store gårde, haver, marker, veje, møllesystemer m.m. Stednavne er overleveret som indikatorer for en tid, hvor landskabet så anderledes ud, og skriftlige kilder , hvordan f.eks. landbrugsproduktionen var for nedadgående i de kystnære sogne. Disse kilder kan suppleres med arkæologiske undersøgelser af de levn, der ligger uforstyrrede under

Lodbjerg og Tved samt kirkeruinen i Tvorup er håndgribelige beviser på, at de pågældende sogne har oplevet forandringer, siden kirkerne blev bygget i middelalderen. Kirkerne kan

fikspunkter for en forladt eller flyttet bebyggelse og er således i sig selv kildemateriale til belysning af det kapitel i historien. I kirkernes nærområde ligger resterne af det sogn, der lå til kirkens byggeri og drift i flere hundrede år, inden levevilkårene for alvor forandredes. Her vil man med kombinerede historiske, arkæologiske, geologiske, kulturgeografiske og skabelige studier kunne belyse tingenes tilstand før sandflugten.

ene oplevede samme effekter af sandflugtens påvirkning af området. Der er kilder som belyser, hvorledes hartkornet blev nedsat gang på gang, som udtryk for en forringelse og reduktion der var i drift. Både Nebel og Nystrup måtte flytte bygningerne flere gange i takt med at jorden blev for ringe. Således kan der for begge gårde beskrives en udvikling fra stor adeligt ejendomme i middelalderen til husmandssted, der solgte den sidste rest jord til staten til anlæggelse af plantager omkring år 1900. Parallelt hermed oplevede Nørtorp i Ræhr sogn også en deroute – kongelig borg i 1360'erne, var fødehjem for søhelten Niels Juel og blev til sidst udstykket til små husmandsbrug. Historiske som de arkæologiske levn af disse hovedgårde er interessante og omfattende. Der er mulighed for at beskrive de store linier i forandringerne, men det er også muligt at belyse små detaljer som f.eks. husenes udseende og indretning, boliginventaret, konkrete personer m.m. Endelig er der et stort potentiale i naturvidenskabelige og arkæologiske undersøgelser af vegetation og klimaet i tiden umiddelbart før den sidste sandflugt. Sandet forseglede landskabet, og det fugtige miljø har givet gode bevaringsforhold for f.eks. pollen.

Thy har lang tradition for arkæologisk og historisk forskning, og der er en forskningsforpligtelse knyttet til museets virke. Museet er en del af et udbredt netværk, der bl.a. omfatter andre museer og universiteter. Det vil desuden være oplagt at arbejde tværfagligt med inddragelse af f.eks. kulturgeografer og geologer.

		Kontakt		
		Jytte Nielsen		

forskning, undervisning, formidling og naturvejledning

afdeanlæg ved Agger (med De sorte Huse) samt molerne ved Vorupør og Roshage er meget synlige manifestationer af en særlig kulturarv, knyttet til Thys vestkyst. I sammenhæng med den generelle udvikling, hvor den danske statsmagt i stigende grad tager ansvar for den jyske vestkyst. Sandflugtbekæmpelsen er vel den første manifestation af statsindgribelse. Den bliver så fulgt op med byggeri af fyrtårne og lov om redningsvæsen fra midten af 1800-tallet. Og så endelig vandbygningsvæsnets aktiviteter fra perioden omkring 1900. Byggeri af havn ved Hanstholm i 1917 er også et led i denne proces. Vandbygningsvæsnets arkiv vil der være et godt kildegrundlag til beskrivelse af byggeprocesserne og den anvendte arbejdskraft og teknologi. Bag aktiviteterne ligger – ofte ganske – politiske debatter og lovprocesser. Anlæggene har været forskelligt. Agger-anlægget er forudsætningen for, at Agger kan overleve som samfund. Molerne ved Vorupør og Roshage handler om at sikre fiskernes landing af fisk på den åbne strand. De får betydelige konsekvenser for kystfiskeriet udvikling og kan betragtes som en slags forløbere for det senere havnebyggeri ved Hanstholm. I øvrigt får de også betydning for selve kystlinjens forløb på grund af ændrede strømforhold. En af emnerne bør omfatte både tilblivelsen af anlæggene og deres virkningshistorie. I øvrigt skal man i en forbindelse også være opmærksom på den nu forsvundne mole ved Stenbjerg og den senere sikring af kysten ved Stenbjerg, der især har haft til formål at beskytte landingspladsens miljø af redskabshuse. En helt speciel historie knytter sig til Klitmøller, der trods ihærdige forsøg ikke fik nogen mole, men hvor et strandet skib – fyldt med beton - gennem en lang periode gjorde tjeneste som mole. Virkningshistorie er knyttet til den anvendte arbejdskraft. De store anlægsarbejder har været betydelige arbejdspladser, hvor fremmed arbejdskraft – måske 'børster' – har mødt den lokale arbejdskraft. Mange klitbønder er i denne proces blevet til 'arbejdsmand'.

Arbejdsplanlægning af vestkystens anlæg vil med fordel kunne gennemføres i et samarbejde mellem Museum Thy og Lokalhistorisk Arkiv og vil danne et godt grundlag for en væsentlig kulturhistorisk forskning rettet mod både turister og lokalbefolkning.

		Kontakt		
--	--	---------	--	--

Jytte Nielsen

kning, undervisning, formidling og naturvejledning

lever i med- og modspil med naturen og har gjort det til alle tider. Udnyttelsen af de naturgivne ressourcer har dannet livsgrundlag, og klima- og miljøforandringer har påvirket levede gennem tiden. Ved de til rådighed stående midler forsøgt at bekæmpe forhold, som har vanskeliggjort udnyttelsen af ressourcerne, og man har udviklet metoder og hjælpemidler, der har gjort det muligt at udnytte ressourcerne ud af f.eks. jorden, vinden og havet. Bekæmpelsen er historien om et kæmpearbejde for at dæmpe en tilbagevendende naturkatastrofe. Ved hjælp af en masse arbejdskraft og de rette metoder og planter lykkedes det midt i slutningen af 1800-tallet for alvor at få stoppet sandet. Klitheder og plantager blev ”sat i drift”, så mennesker også kunne få et levebrød ud af det forandrede landskab. Jagt og smålandbrug samt udnyttelse af havet gav brød på bordet i mange hjem. På samme tid blev der brugt mange ressourcer på at tørlægge søerne for at opnå brugbart landbrugsland. Disse tiltag er udtryk for, at man var blevet meget afhængig af naturens ressourcer. Tid er vi som mennesker ikke længere så direkte afhængige af naturens ressourcer. Maden skaffer vi på anden måde, og naturen er blevet et rekreativt sted. Dette kommer bl.a. til udtryk i den nye bog om ved Lodbjerg, hvor man lader en klit bevæge sig frit, så vi kan betragte naturens voldsomme kræfter. Folk tager på udflugt til havet for at opleve stormens rasen. Der indføres naturmærker, og nu er der sat fokus på andre parametre end tømmerudbytte pr. hektar. Et nyt syn står i stor kontrast til vore forfædres, og en undersøgelse af det skiftende natursyn vil være et væsentligt input til vore dages miljødebat.

Thy's medarbejdere har forskningskompetence inden for emnet. Derudover kunne det være relevant at inddrage samarbejdspartnere fra andre museer eller universiteter.

Kontakt

Jytte Nielsen

kning, undervisning, formidling og naturvejledning

Den nye hæfte om de kulturhistoriske værdier og lokaliteter i Nationalpark Thy i lighed med det allerede udgivne hæfte om naturen ved BFN. Historien er en væsentlig del af nationalparken, idet den beretter om relationen mellem mennesker og natur – altså det levede liv i området. Dette liv har givet sig udslag i mange fysiske levninger, og man på naturområdet kan opregne en mængde arter og biotoper, kan man på det kulturhistoriske felt også liste anlæg og brugsspor. Publikationen skal være en overordnet indføring i kulturhistorien, samt en beskrivelse af oplagte besøgsmaal.

Den nye hæfte vil give besøgende en større forståelse for kulturhistorien i relation til områdets natur, samt tips til egnede besøgsmaal, således at kravene til benyttelse og beskyttelse afvejes.

Den nye hæfte vil guide besøgende til væsentlige og slidstærke besøgsmaal. At formidle viden om større emner og højne den besøgendes oplevelse og forståelse – altså et dannelseperspektiv. At den nye hæfte får øget respekt for de kulturhistoriske spor, og at de mest sårbare spor skånes/friholdes for besøg/nedslidning.

Thy skriver publikationen.

Kontakt

Jytte Nielsen

<p>knning, undervisning, formidling og naturvejledning</p>			
<p>opsætte formidlingsskilte ved nogle af de væsentligste kulturhistoriske lokaliteter i Nationalparken, som et supplement til digital formidling. Digital formidling i højere grad vinder frem som formidlingsform er det museets klare opfattelse, at der stadig er brug for fysisk skiltning på mange lokaliteter. Er der et skilt ved en p-plads observere at folk sætter retning mod skiltet. Skiltet er således ofte den første tilgang til et objekt/et emne, og fra skiltet kan man henlede opmærksomheden på uddybende digital formidling. af nationalparkens besøgende er endnu ikke superbrugere af App's mm. Mange bliver også opmærksom på et måske lidt synligt objekt ved at der står et skilt, f.eks. klitløberhuset i Plantage.</p>			
<p>den besøgende viden om et konkret objekt, samt en større forståelse for helheder i nationalparken, samt særlige beskyttelseshensyn.</p>			
<p>uide den besøgende gennem lokaliteten og således skåne sårbare anlæg. Højne besøgsværdien, samt styre adfærd.</p>			
<p>Thy kan levere materiale til skiltning.</p>			
<p>ende lodsejere</p>			
		Kontakt	
		Jytte Nielsen	
<p>knning, undervisning, formidling og naturvejledning</p>			
<p>rydde vegetation i og omkring anlæggene, samt opsætte fysisk skiltning med tilhørende digital formidling. Lyngby ligger – næsten skjult i klitterne – et stort anlæg fra 2. verdenskrig med resterne af mange bunkers og bygninger. Anlægget rummer en spændende historie om kulturhistorien i Thy. En historie som i dag er næsten uformidlet. Ved at rydde/anlægge spor/stier omkring bunkerne vil anlægget komme til at fremstå i sin helhed. Skiltning ved de enkelte anlæg skal belyse en konkret historie, og på en digital platform kan man lægge uddybende information. Anlægget i Lyngby er det største og mest intakte anlæg i Nationalpark Thy.</p>			
<p>den besøgende viden om 2. verdenskrig, samt et oplevelsesrigt besøg på en i dag næsten gemt – og glemt - lokalitet midt i klitheden.</p>			
<p>uide den besøgende gennem et anlæg under hensyntagen til naturværdierne i området. Højne den besøgendes viden samt styre adfærd.</p>			
		Kontakt	
		Jytte Nielsen	
<p>knning, undervisning, formidling og naturvejledning</p>			
<p>sikre en fortsættelse af NP Thy klasseværelset i den kommende planperiode. Klasseværelset er under udvikling i et partnerskab mellem Thisted Kommune, Naturstyrelsen, Nationalpark Thy og Museum Thy. I øjeblikket er en af forudsætningerne en bevilling fra Friluftsrådet. Når denne ophører, bør der sikres en økonomisk forankring i Nationalpark Thy, såfremt det ikke er muligt at fortsætte bevillingen fra Friluftsrådet.</p>			

Jytte Nielsen

g DN's forslag om tilkastning af Nors Å

forøge den biologiske mangfoldighed

bejdes en redegørelse for den historiske udvikling af Nors Å, og at der i tilknytning hertil undersøges og beskrives de landskabelige, geologiske, naturmæssige og kulturhistoriske værdier i området. Endvidere at der redegøres for konsekvenserne af DN's forslag om tilkastning af Nors Å for disse værdier og herunder også de formodede stigninger i vandspejlet i området og stigninger i grundvandspejlet og – strømningerne i den vestlige lavtliggende del af Vilsbøl Plantage.

at af Nors Å gennem kystklitterne indeholder betydelige geologiske og naturmæssige værdier som bevares ved forkastelse af forslaget om at tilkaste Nors Å. Den foreslåede tilkastning af grøfter i Vilsbøl Plantage har medført stor okkerdannelse ved Vandet Sø, ligesom beboelserne i området generelt generes og måske ødelægges af den høje vandstand om vinteren.

okkerdannelse og okkerudledning i Vandet Sø. Fastholdelse af naturligt afløb fra Nors Å med naturlig erosion igennem klitlandskab og forstrand ved havet. Bevarelse af naturmæssige værdier omkring Nors Å. Fastholdelse af beboelser på det marine forland vest for Knuden og Årbjerg.

svandring med den øgede grundvandsstrømning gennem den vestlige del af Vilsbøl Plantage. Ustabile funderingsforhold for bygninger i den vestlige del af Vilsbøl Plantage.

erme med vores viden om området gennem 50 år.

00.000 kr.

Kontakt

Kim Haagensen

udvikling til gavn for lokalområdet, herunder erhvervsliv

har nu i en årrække haft Nationalparker og i hvert nationalparkområde har man med forskellige udgangspunkter gjort sig erfaringer med at anvende nationalparkens etablering som en lokal udviklingsfaktor. Nu er det muligt at kortlægge og evaluere hvad der er opnået, og hvilke værktøjer og metoder der har vist sig at fungere eller være knapt så succesfulde. Det forestås derfor at der gennemføres en undersøgelse af dels hvad der er opnået, og hvad der har ført til de opnåede resultater. Som en del af projektet skal det defineres hvad der menes med "udvikling til gavn med lokalområdet" og hvilke målingsvis kan flg. der opsættes flg. indikatorer.

til lokalområdet, (overnatninger, guidede ture, andre kommercielle aktiviteter med udgangspunkt i Nationalparken)

engageret i nationalparken

arakter af projekter med sigte mod at styrke områdets attraktion for lokale og turister.

sideer udviklet med udgangspunkt i Nationalparken

ategier

estiltag mv.

et sigter projektforslaget på at kortlægge og forklare hvilke metoder og værktøjer der har ført til de opnåede resultater. Her vil der blive set på tværs af de tre danske nationalparker, samt på internationale erfaringer.

se over hvad der er opnået

is katalog over hvad der har virket/ikke virket

er til hvordan Nationalparker lokale udviklende effekt styrkes fremover

systematisering af effekter og erfaringer skabes en fælles og tilgængelig viden, der kan føre til styrkelse af det lokale ejerskab til Nationalpark Thy og styrkelse af Nationalparkens lokale udviklingsindsats og effekt.

ed at udvikle Nationalparkens betydning for lokalsamfund og erhverv vil hvile på spredte personlige og organisatoriske erfaringer

osamling på tværs af de tre nationalparker forudsætter at alle 3 nationalparker deltager og der findes ressourcer på nationalt niveau

ennem at ansøge nationale fonde, samt ansøge/etablere et samarbejde med de øvrige to nationalparker.

ores adgang til registerdata og økonomiske modeller at kvantificere opnået resultater.

National og naturparker samt Friluftsrådet

an skaleres op eller ned afhængig af ambitionsniveau, men anslås til at koste 3 - 400.000 kr.

		Kontakt		
g		Tage Petersen		
<p>ghederne for friluftsliv og særlige naturoplevelser</p>				
<p>2014 har vi indviet Rideruten Thy, der strækker sig fra Lodbjerg i syd til Bulbjerg i nord. Projektet har været støttet af Nationalpark Thy og var en del af Nationalparkplan 2010-16. Vi et ville være skønt, hvis der fremover blev skabt alternativer til den nord-syd-gående rute. Vi forestiller os sløjfer som vedhæng til den eksisterende rute i Nationalpark Thy. Disse kunne i de forskellige klitplantager. Helt konkret foreslår vi en skiltet sti fra rideruten i Vandet Klitplantage ved Thorsted til Rideruten Thy samt en forbindelse nordpå, sådan at man kan ride rundt om Vandet Sø. Vi har også en drøm om, at det blev muligt at ride fra Stenbjerg Klitplantage til Lodbjerg via Lyngby ad redningsvejen. (se vedhæftede kort, hvor de nye ruter er med sort). Endelig kunne vi tænke os en renovering af skiltningen i de gamle ridestier i Hvidbjerg Plantage og Vandet Klitplantage.</p>				
<p>der skabes flere oplevelsesmuligheder for rytterne inden for den næste planperiode - helst inden 2017.</p>				
<p>får mere varierede muligheder for at opleve naturen i Nationalpark Thy. Skiltning og vejvisning giver tryghed for rytterne. Det giver en forøget værdi og mulighed for at profilere en i Thy. Samtidig beskyttes de mest sårbare naturområder, fordi man via skiltning styrer aktiviteterne/trafikken på en hensigtsmæssig måde.</p>				
<p>t samarbejde i det netværk, der har skabt Rideruten Thy ved hjælp af planlægning og frivilligt arbejde (lokale turistaktører, rideklubber, Thy Turistforening, Naturstyrelsen Thy og rk Thy.</p>				
<p>arbejde med at søge projektmidler/fonde, organisering og opsætning af skilte mv samt opdatering af folder</p>				
<p>fari (Stutteri Korreborg, Tvillinggaard Thy og Lærkely) samt andre lokale turistaktører, Thy Turistforening, rideklubber, Naturstyrelsen Thy og Nationalpark Thy.</p>				
<p>0.000 kroner</p>				
		Kontakt		
ærke Krog		Lone Krog		
<p>arken</p>				
<p>ghederne for friluftsliv og særlige naturoplevelser</p>				
<p>s- & Klatreklub afholder under overskriften Thy Race en række meget populære løb i Nationalparken. Planlægningen og afviklingen af disse løb sker i tæt dialog med de berørte lodsejere heder for at sikre at arrangementerne forårsager minimal påvirkning af naturen. Således har vi udviklet et Thy Kodex som sikrer at løbene såvel som deltagerne påvirker naturen minimalt. t fortsætte udviklingen og afholdelsen af disse løb, da de lever op til Nationalparkens formålsbeskrivelse: De giver en masse deltagere unikke mindeværdige naturoplevelser. De trækker øbedygtige turister til området. De skaber en øget omsætning i lokalområdet og de fremmer foreningslivet i området, eftersom der allerede i dag er 8 foreninger som bakker op om Thy vi må også se i øjnene at der er forskellige holdninger til hvordan naturen skal benyttes og beskyttes. Blandt andet om der fortsat skal være muligt at anvende redningsstien, langs med alparken til afholdelsen af større arrangementer. For at undgå fremtidige konflikter ønsker vi at etablere en organisation, som kan varetage dialogen mellem de forskellige aktører som har g til arrangementer i Nationalparken.</p>				
<p>i fremtiden bliver muligt at gennemføre arrangementer langs med hele Nationalparken via blandt andet redningsstien.</p>				
<p>leres en organisation som arbejder for at forbedre forholdene for afholdelse af større arrangementer i Nationalparken. Organisationen består af de interesseorganisationer, lodsejere og som i forvejen arrangerer arrangementer i Nationalparken, samt naturligvis også de grønne interesse organisationer. Organisationen skal facilitere dialogen mellem aktørerne, men nen skal også arbejde på at forankre og udvikle arrangementerne så flest muligt får gavn af dem.</p>				
<p>sstien samt de umiddelbare 20 meter på hver side af stien bliver friholdt til en færdselszone, også til større arrangementer – naturligvis under hensyn til naturen.</p>				
<p>ationen arbejder på at forbedre friluftslivets muligheder for udfoldelse i nationalparken. For eksempel gennem udpegningen af særlige friluftszoner, hvor friluftslivets muligheder kan fremmes.</p>				
<p>rnene vil blive styrket idet dialogen mellem aktørerne vil blive forbedret, hvorved det vil blive muligt i større udstrækning at tilrettelægge og gennemføre arrangementerne under n til naturen. Arrangementerne vil generere en større naturforståelse blandt deltagerne og organisationer, hvilket vil forbedre deres syn på behovet for og værdierne i en nationalpark. generere større økonomisk overskud til gavn for foreningslivet, erhvervs livet og lokalområderne. Udpegningen af særlige friluftsområder og den fortsatte udvikling af arrangementer og edre friluftsb Branchen og give den bedre muligheder for at udvikle sig kommercielt.</p>				
<p>aktive brugere af naturen forventes fortsat at stige i de kommende, både i Thy og på landsplan. Såfremt der ikke etableres en organisation for dialog mellem interesse organisationer, må forventes at dukke flere dårlige sager op à la problematikken omkring surfing på Vandet sø. Sager og konflikter, der hverken fremmer natur- eller fritidsinteresser.</p>				

ark sekretariatet bør vare tage en sekretariats funktion men omkostningerne bør kunne begrænses til afholdelsen af 1 halvårligt møde.

s- & Klatreklub stiller naturligvis gerne op til deltagelse i den foreslåede organisation

partnere er Friluftsrådet, Thy Erhvervsforum, DGI, Thy Klatreklub, Orienteringsklubben, øvrige arrangører, Visit Thy, Naturstyrelsen, Lodsejerforeningen, Thisted kommune

ummer udgifter til løntimer for medarbejdere hos Nationalpark Thy og afholdelse af møder.

		Kontakt		
		Flemming Søvndal Nielsen		